

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська драматургія та театр у

контексті розвитку національної культури

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Українська мова і література.

Спеціальність: 035. Філологія.

Галузь знань: 03. Гуманітарні науки.

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
Протокол №1 від “26” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Українська драматургія та театр у контексті розвитку національної культури
Викладач (і)	Вівчарик Наталія Михайлівна
Контактний телефон	(0342)59-60-74
Е-mail викладача	nataliia.vivcharyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Українська драматургія та театр в контексті розвитку національної культури» належить до вибіркових дисциплін, які допоможуть поглибити знання про особливості розвитку української драматургії та театру, жанрову специфіку драматичних творів, сучасне театральне мистецтво. Особливу увагу звернено на зародження театру, драматичні елементи в народних обрядах, театр корифеїв, п'єси Івана Франка, Лесі Українки, Володимира Винниченка, творчу співпрацю Леся Курбаса та Миколи Куліша, сучасні тенденції розвитку українського драматичного мистецтва. При викладанні курсу передбачено засвоєння як практичного, так і теоретичного матеріалу (драма як рід і жанр літератури, вид сценічного мистецтва). Щоб закріпити вивчене про український театр і драматургію, студентам рекомендовано переглянути вистави, написати власні відгуки на театральні постановки.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, порівняльно-зіставний, репродуктивний, самостійна робота.

Методи контролю: оксфордські дебати, фронтальне або індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою курсу є поглибити знання, що стосуються особливостей поетики драматичних творів, розвинути практичні уміння аналізувати драматичні твори, простежити особливості формування і розвитку національного театру.

Цілі вивчення дисципліни – сприяти усвідомленню взаємозв'язків літератури та театру, їх ролі в збереженні національної свідомості; удосконалювати вміння студентів зіставляти художні твори, забезпечити оволодіння студентами необхідною термінологією; формувати вміння та навички наукової роботи студентів під час виконання ними рефератів і доповідей з питань, винесених на самостійне опрацювання; розвивати творчу уяву студентів; сприяти виробленню в них власних поглядів на явища літературного процесу, вільних від ідеологічної заангажованості та спрямованих на сприйняття естетичної вартості драматичних творів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Під час вивчення вибіркового курсу студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою в усній і письмовій формах.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку української літератури, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття/практичні/ лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
4	035. Філологія	2	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Генеза давнього українського театру.	2		6
Тема 2. Драматичні елементи в сучасних народних обрядах.	2	2	4
Тема 3. Театр корифеїв у контексті збереження національної ідентичності.	2	2	6
Тема 4. Драматичний доробок І. Карпенка-Карого у контексті діяльності театру корифеїв.		2	6
Тема 5. Іван Франко як драматург.		2	2
Тема 6-7. Вивчення драматургії Лесі Українки у контексті світової драматургії. Самостійна робота на парі (до 30 хв).	2	4	6
Тема 8. Драма В. Винниченка «Чорна Пантера і Білий Ведмідь» і проблема самореалізації митця.		2	4
Тема 9. Українська драматургія і театр 20-30 рр. ХХ століття.	2		6
Тема 10. Творча співпраця Леся Курбаса і Миколи Куліша: репресії і трагічність долі.		2	2
Тема 11. Жанрово-стильові пошуки Олекси Коломійця.		2	4
Тема 12. Розвиток української драматургії і театру наприкінці ХХ-поч. ХХІ ст.	2		4
Контрольна робота. Переглянути і написати рецензію на виставу.			10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Оцінювання успішності студентів здійснюється за національною шкалою («5», «4», «3», «2») та шкалою ЄКТС.</p> <table border="1" data-bbox="603 510 1369 929"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка ЄКТС</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>80 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>70 – 79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0-25</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table> <p>Максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, з яких: практичні заняття – 70 балів (розраховується як середнє арифметичне усіх отриманих на практичних заняттях оцінок), самостійна робота – 10 балів, контрольна робота – 20 балів, балів.</p> <p>Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50 балів.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів, має право скласти залік за відомістю № 2, № 3.</p>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	80 – 89	B	добре	70 – 79	C	60 – 69	D	задовільно	50 – 59	E	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																										
90 – 100	A	відмінно	зараховано																										
80 – 89	B	добре																											
70 – 79	C																												
60 – 69	D	задовільно																											
50 – 59	E																												
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																										
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Самостійна і контрольна робота є складовою частиною діагностики знань. Їх виконання передбачає висвітлення проблемних питань. Максимальний бал за самостійну роботу становить 10 балі, а за контрольну роботу 20 балів.</p>																												
<p>Практичні заняття</p>	<p>Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок ідейно-художнього аналізу художніх текстів, знань з теорії літератури та літературно-критичного дискурсу (усно/письмово, з використанням навчальної форми презентацій, рефератів).</p> <p>Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 10 бальній шкалі.</p> <p>КСР – 10 балів.</p>																												
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні самостійної, контрольної роботи.</p>																												

Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – залік.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів, користується правом перескладання заліку за відомістю № 2, № 3.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.</p>
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час виконання письмового завдання чи тестування є неприйнятним та призводять до негативних результатів, скасування результатів.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті, визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобіганняакадемічному-плагіату.pdf</p> <p><u>Відвідування занять:</u></p> <p>Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.</p> <p>У разі пропуску занять здобувачі освіти мають право відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.</p> <p>Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного (практичного) матеріалу самостійно з обов'язковим складанням тем і підсумковоготестування/опитування. Умови навчання індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf</p> <p><u>Неформальна освіта:</u></p> <p>Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf).</p> <p>Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.</p>

8. Рекомендована література

Основна:

Бондарева О. Сучасна українська драматургія про війну як про трансгенераційний досвід українства. *Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції “Україна та Європа: культура в глобальних викликах сьогодення”*. 2023. С. 40-42.

Бондарева О. Сучасна українська military-драма. *Кіно-Театр*. 2023. № 4. С. 8-10.

Василіук М. Жанрово-композиційні особливості п'єси Миколи Куліша «Патетична соната». *Слово: Прикарпатський вісник НТШ*. № 2 (54). Івано-Франківськ: Видавництво Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 2019. С. 321-325.

Веселовська Г. Дванадцять вистав Леся Курбаса. Навч. Посібник для вищ.навч. закладів культури і мистецтв. К.: ДЦТМ ім. Леся Курбаса, 2005. 320 с.

Вівчарик Н. Вивчення творчості Івана Карпенка-Карого на уроках української літератури в 10 класі. *Дивослово*. 2020. № 9. С. 15-20.

Вівчарик Н. Імагологічна проблематика в драматичній поемі Лесі Українки «Бояриня». *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2021. Вип. 32. С. 89–102.

Вівчарик Н. Полікультурне подвижництво. *Слово: Прикарпатський вісник НТШ*. № 16 (63).

Івано-Франківськ: Видавництво Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 2022. С. 419-420.

Вівчарик Н. Трансформація євангельського сюжету в п'єсах «На полі крові» Лесі Українки. *Ideologist of the National Aristocracy (in the honor of the 150th anniversary of the birth of Lesya Ukrainka). Materials of the All-Ukrainian scientific-practical conference with international participation: збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 25 – 26 лютого 2021 року / науковий редактор Тетяна Єщенко*. Львів: Друкарня Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, 2021. С. 20-25.

Голик О. Винниченко-драматург. *Українська мова й література в школах України*. 2016. № 9. С. 59-63.

Дем'янова С. Жанрові особливості української та польської драми про владу землі другої половини XIX–початку XX століття: дис. канд. філол. наук: 10.01.05. К.: НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Шевченка, 2016. 188 с.

Дзись О. Іван Котляревський «Наталка Полтавка». 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 22-24. С. 45-48.

Драматургія. *Історія української літератури в 12 томах. Т. 6*. К.: Наукова думка, 2022. С. 881–986, 1003–1037.

Дробот Н. Марко Кропивницький – батько українського театру. Інтегрований дослідницько-пошуковий проект. *Українська мова та література*. 2018. № 11-12. С. 46-60.

Другова М. Вивчення творчості Миколи Куліша. Сатиричне викриття бездуховності обивателів, що зрікаються своєї мови, культури, родового коріння за п'єсою М.Куліша «Мина Мазайло». Конспект уроку, 11-й клас. *Українська мова та література*. 2018. № 17-18. С. 38-44.

Курбасівські читання: Наук. Вісник / Нац. Центру театр. мистец. імені Леся Курбаса; Редкол.: Н. Корнієнко (голова) та ін. К.: [НЦТМ ім. Леся Курбаса], 2022. №17: Курбас. Війна. Ідентичність. 275 с.

Луцак С., Вівчарик Н. Драматична домінанта новелістики Василя Стефаника. *Слово:*

Прикарпатський вісник НТШ. № 16 (63). Івано-Франківськ : Видавництво Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 2022. С. 254-262.

Мартінова М. П'єса Івана Котляревського «Наталка Полтавка» – своєрідне дзеркало моральних чеснот найвищого рівня. *Українська література, 9 клас. Українська мова й література в школах України*. 2015. № 9. С. 41-44.

Павлішена Л. Суспільно-моральні аспекти відтворення ментального типу українця у комедіях І. Карпенка-Карого. [Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки](http://www.npknpu.com.ua/ua/16-18-106). 2013. Вип. 34. С. 380-383. file:///C:/Users/ifcem/Downloads/Npknpu_fil_2013_34_106.pdf

Пархітько Н. Іван Котляревський. Дорога до висоти. Урок, 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2016. № 16-18. С. 34 -39.

Товт О. Історична та художня правда в трагедії М. Костомарова «Сава Чалий». *KELM (Knowledge, Education, Law, Management. Łódź : PIKTOR*, 2018. № 2 (22). Р. 138-148.

Сидоренко Ю. Аналіз образів-персонажів міфологічного походження в процесі вивчення літературного твору в школі (9-11 класи). *Українська мова й література в школах України*. 2019. № 6. С. 37-40.

Сучасна драматургія: жанрові трансформації, модифікації, новації: монографія / Є. М. Васильєв. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2017. 532 с.

Франчук М. Традиційні мотиви в драмі Т. Шевченка «Назар Стодоля». *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2014. Випуск 1 (31). С. 261-264. <http://eprints.zu.edu.ua/23573/1/3.pdf>

Хороб С. Означений словом шлях (літературна діяльність Леся Курбаса). *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 2023. Вип. 18 (69). С. 272-287.

Хороб С. Слово. Мистецтво. Життя (статті, ескізи, рецензії, спогади). Івано-Франківськ. Місто НВ, 2021. 380 с.

Хороб С. Сторінки історії української драматургії кінця ХІХ-початку ХХ століття. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2018. 236 с.

Хороб С. Типологія авторських моделей художнього мислення в українській та західноєвропейській символістській драмі. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 2022. Вип. 17 (65). С.189-209.

Янкова О. Іван Котляревський «Енеїда». Уроки з теми 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 25-26. С. 27-35.

Янкова О. Тестові завдання до теми «Життя і творчість Івана Котляревського». *Українська мова й література в школах України*. 2014. № 7-8. С. 28-33.

Яременко Н. Народознавчі елементи як засіб формування національної самосвідомості учнів на уроках української літератури. *Рідна школа*. 2006. № 10. С. 30-32.

Додаткова:

Вівчарик Н. Жанрові трансформації у п'єсі Івана Карпенка-Карого «Мартин Боруля». *Вісник Прикарпатського університету: Філологія*. Вип. 40-41. Івано-Франківськ: «Місто НВ», 2013-2014. С. 134-137.

Діалог і діалогічність в українській літературі ХІХ–ХХІ ст. / За загальною редакцією проф. Малютіної Н. Одеса : ОНУ імені І. Мечникова. 2013. 288 с.

Джурбій Т. Українська драма II-ї половини ХІХ століття за запозиченими сюжетами: транспозиція змісту (на матеріалі творів М.Старицького та М.Кропивницького : дис. канд. філол. наук: 10.01.05. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. Ун-т ім. Івана Огієнка, 2011. 181 с.

Жила С. Вивчення роману Володимира Винниченка «Чорна Пантера і Білий Ведмідь» у ВНЗ і школі. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 9. С. 22-27

Ковалик М. Типологія жіночих характерів у прозі та драматургії В. Винниченка 1902–1923 рр. : дис. канд. філол. наук: 10.01.01. Кіровоград : Кіровоградський держ. пед. ун-тет імені Володимира Винниченка, 2007. 211 с.

Ковпик С. Мікро- та макропоетика української драматургії першої половини ХІХ століття: автореф. дис. д-ра філол. наук: 10.01.06, 10.01.01. К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2011. 36 с.

Кореневич М. Типологія та поетика драм Миколи Куліша у контексті європейської «нової

драматургії»: дис. канд. філол. наук: 10.01.05. К. : Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2001. 192 с.

Речка А. Жанрова специфіка «драми для читання»: дис. канд. філол. наук: 10.01.06. К. : НАН України. Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2002. 172 с.

Сучасна та класична українська п'єса на сценах театрів у 1930-х роках. К. : Інтертехнологія, 2006. 283 с.

Шкляр В. Теорія і методика уроку вивчення й аналізу художнього твору (за сатиричною комедією І. Карпенка-Карого «Хазяїн»). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. №1. С. 19-23.

Інформаційні ресурси:

Educational Era <https://www.ed-era.com/>

Prometheus <https://prometheus.org.ua/>

Живі письменники <https://nus.org.ua/articles/pysmennyky-zapysuyut-video-dlya-shkolyariv-yak-tse-vykorystaty-na-urokah/>

Медіасервіс MEGOGO (безкоштовний доступ проєкт «Укрліт» – це понад 250 озвучених творів зі шкільної програми з української літератури (5-11 класи). Проєкт реалізується медіасервісом MEGOGO та Міністерством освіти і науки України за інформаційної підтримки Міністерства цифрової трансформації України та платформи Дія. Освіта.).

<https://www.kurbas.org.ua/projects/almanah17/2022.3.pdf>

<https://www.kurbas.org.ua/dramlab/dramlibrary.html>

<https://www.kurbas.org.ua/avanscena/avan.html>

<http://tmf-museum.kiev.ua/>

<https://mari.kyiv.ua/>

Викладач – кандидат філолог. н, доц. кафедри української літератури Вівчарик Н. М.